

Dünýäni üýtgeden adam: Gadyrly dostum Mihail Gorbaçýow

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 25 января, 2025

Dünýäni üýtgeden adam: Gadyrly dostum Mihail Gorbaçýow DÜNYÄNI ÜÝTGEDEN ADAM: GADYRLY DOSTUM MIHAİL GORBAÇÝOW

Gorbaçýow «Sowuk urşuň» we ýadro ýaraglanşygy ýaryşynyň soňuna nokat goýdy. Ýewgeniý Lebedew syýasat meýdanynyň titanyny, mähir-muhabbetden doly gojany we ruhubelent ynsany ýatlaýar. Hemme zady üýtgedeniň Mihail Gorbaçýowdygyny ýatdan çykarmalyň.

Mihaili soňky gezek görenimizde saglyk ýagdaýynyň peselendigi we deminiň sanalgydygy görnüp durdy. Saçy bütinleý agarypdy we mazaly gojalşansoň, maňlaýyndaky meşhur haly garalyp, mesaňa göze ilip durdy. Müddetiniň dolusandygyny bilip durdy.

Gorbaçýow saglygy hakda «bulam-bujar» diýipdi.

Şindi meniň ýagdaýymda wagt ýitirmegiň geregi ýok.

Onuň bilen birinji gezek Parižde, milleniumdan bir salym soň tanşymdym. Ol kakam bilen «Eýfel» diňindäki restoranda günortanlyk edinýärdi. Kakam ikisi Dmitriý Muratowa 2021-nji ýylda Parahatçylyk boýunça Nobel baýragyny gazandyran rus kampanýor gazeti «Новая газета»-nyň şärikdeşidiler.

Dogrusyny aýtmaly bolsa, şeýle beýik adam bilen duşuşma ähtimallygyndan göwnüm geçgindi, aýratynam resmi we dabaraly ýagdaýda bolmagyna garaşandygym üçin. Beterem ýalňışmak islämokdym.

Günortanlyk nahary birnäçe henek atyşmadan we gürrüňden ybaratdy. Hoşlaşanymyzda Mihail meni gujaklady. Soňky ýyllarda ol gujaklamagy epeý gowy görýärdi. 1999-njy ýylda leýkemiýa keseline uçrap ölen Raisanyň hormatyna düwnüge garşıy göreş fonduny guranda, fonduň başlygy bolmagymy sorady. Hususanam, 2007-nji ýylda açylanda Russiyanyň düwnük keselli çagalary üçin birinji hususy kliniki merkezine öwrülen Sankt-Peterburgdaky täze Raisa Gorbaçýowa adyndaky Çagalar gematologiyasy ýilik goýma merkezi üçin 10 million sterlingden gowrak pul topladyk.

Munuň özi ony ýagdaýyny soramaga baran näsaglarymyzyň ýanynda görýändigimi aňladýardы: Elmydama olar üçin wagt tapýardы we hemise ýardam goluny uzadýardы. Bu adam halklaryň ykbalyny şekillendirip bilýän prezidentleri we korollary bilen dil tapşyp bilýän adamdy, emma onuň özünü alyp barşynda hiç hili badyhowalyk, hondanbärsilik ýokdy. Ony şular ýaly görnüşde güýçlendiren adamkärçiligini göreniňde, tolgunmazlyk mümkün däldi.

Mihail aýalynyň ölen gününiň hormatyna 2009-njy ýylda geçirilen dabaraly çärede myhmanlarynyň öñünde rus halk aýdymy «Köne hatlary» aýdyp berdi. Birinji gezek režimi saklap galmak islänleriň özünü agdarmaga synanşan 1991-nji ýylyň agdarlyşygy wagtynda öñki alşan hatlaryny ýakyp durka Raisanyň üstünden barandygyny aýtdy. Mihail diňleýjilerine «Men uzakda işläp ýörkäm, aýalym bilen hemme zat hakynda hat arkaly pikir alyşardyk» diýdi. «Yzyma öwrülip, ony bu hatlary ýakyp durka

görenimde, öñki alşan hatlarymyň okalmaly däldigi üçin şu köne rus aýdymyny aýtdym. Bu aýdym maňa şony ýatladýar».

Aýdym aýdyp durka, gözünden biygtyýar paýrap dökülen ýaş sebäpli aşak egildi. Aýdyp bolanda köpcülik bir adam ýaly bolup ör turdy.

Ony iň soňky gezek fondunyň öñünde görenimde, şindizem aýalynyň ölümü zerarly hasrat çekýändigi duýulýardy. Bir-biriniň içinden geçirýän otaglar arasynda 1990-njy ýylда özüne berlen Parahatçylyk boýunça Nobel baýragynyňam bolan baýraklardyr syýasat meýdanynda geçirilen wagtlaryna degişli fotosuratlardan doludy. Ýene-de iň köp öňe saýlanyp durany Raisanyň fotosuratlarydy. Hatda Raisanyň portreti iş otagyndaky gaýışlanan stolyň arkasynda – diwarda buýsanç bilen asylgy durdy.

kitapcy.com

Mihail surata gamgyn göz aýlap: «Bir gün onuň bilen el tutuşyp agşamky gezelenje çykypdyk. Biziň bütin durmuşымызы шеýdip ýöräp geçirdik» diýdi. «Meniň pikirimçe bar bolan zat – öz ýarpy bölegimizi biri-birimizden tapmagymyzdy. Onuň maňa degişlidigi hakdaky pikire uýup gezdim».

Ol maňa awtobiografiýasy «Ýeke özümden» okap berdi. Bu awtobiografik kitapda aýalynyň aradan çykan günü ýazan we gyzy Irina bilen Raisanyň syrkaw ýatanda geçiren günlerinden gürrüň berýän gündelikden parçalar bar.

Raisanyň haly teňleşdigiçe Gorbaçýow oňa özünü taşlap gitmezligi üçin ýalbardy, çünkü aýaly ony taşlap gitse, onuň

үçin durmuşyň hiç hili manysy bolmajak ýalydy. Mihal maňa muny «özümi hiç haçan beýle ýalñyz duýmandym» diýip gürrüň berdi. Mihaliň ölüm habaryndan alyp biljek ýeke-täk tesellim onuň indi şeýle ýitgi duýgusy bilen ýaşamajakdygy boldy.

Hemme zady üýtgedeniň Mihail Gorbaçýowdygyny ýatdan çykarmalyň.

Onuňky soňky yüz ýylyň iň möhüm ömürleriň biridi.

Gündogar Ýewropany gan dökmezden azatlyga çykardy. Ýadro ýaraglanşygy ýaryşyny soñlandyrды. Ýurdunda söz azatlygyna, syýasy oppozisiýa, dini edim-gylymlara, daşary ýurtly turistleriň gelip-gitmegine rugsat berdi. Soňky duşuşygymyzda Mihailden geljekki nesiller tarapyndan nähili ýatlanasynyň gelýändiginu soradym.

«Sowuk urşy» soñlandyrandygy hakykatyna goldanyp. Germaniýanyň birleşmegi üçin şert döretdim. Munuň netijesinde hazır Germaniýa biziň dostumyz. Elbetde «Aç-açanlygyň we üýtgedip gurmagyň» getiren uly mümkünçiliklerini ýatlajaklaryny pikir edýärin. Ýatlara zat kän.

Soň ol egilip, ýuwaşlyk bilen aýagyma kakdy. «Elbetde, ýagşy adam bolandygym üçin» diýdi. Belki-de, iň möhüm jümle şu söz bolsa gerek.

Ýewgeniý LEBEDEW.

02.09.2022 ý.

<https://www.independent.co.uk/voices> Publisistika